

Галацан Г. Ю. Психологічні детермінанти формування креативності підлітків з порушеннями розумового розвитку. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія (05 Соціальні та поведінкові науки). – Херсонський державний університет МОН України; Херсонський державний університет МОН України, Івано-Франківськ, 2025.

Дисертація присвячена розробці та апробації корекційної програми з формування психологічних детермінант креативності підлітків з інтелектуальними порушеннями, де проаналізовано та обґрунтовано сформованість креативності підлітків з інтелектуальними порушеннями та їх взаємозалежність; розроблено та експериментально перевірено алгоритм формування складових креативності та їх активізацію після пливку корекції; представлено статеве їх диференціювання креативності досліджуваних групах.

Уточнено психодіагностичний інструментарій щодо сформованості креативності підлітків з порушенням інтелектом та поняття креативності.

Теоретичне значення: підтверджено хвилеподібність розвитку креативності в підлітків різного вікового періоду; доведено незалежність креативності від стану конвергентного мислення; відзначено зниження складових креативності у 15-річному віці; переважання креативності в хлопців на відміну від дівчат; запропонована програма розвитку дозволила покращити стан сформованості складових креативності.

Практичне значення: розроблений корекційно-методичний комплекс доцільно використовувати у практиці роботи закладів спеціальної освіти, для педагогів та психологів у формуванні креативності в підлітків з інтелектуальними порушеннями та нормотиповим розвитком.

У дослідженні узагальнено та обґрунтовано наукові підходи до формування складових креативності, а також ефективність використання корекційно-розвивальної програми.

Визначено хвилеподібний характер стану сформованості складових креативного мислення в процесі застосування корекційної програми розвитку та зазначено її позитивний вплив. Результати дослідження були підтверджені статистично за критеріями U-критерієм Манна-Уїтні та Т-критерієм Вілкоксона на рівні $p < 0.001$.

Halatsan H. Yu. Psychological determinants of creativity development in adolescents with intellectual disabilities. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

The dissertational work for the Doctor of Philosophy degree in specialty 053 Psychology (05 Social and Behavioural Sciences). – Kherson State University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Ivano-Frankivsk, 2025.

The dissertational work presents the developed and tested correctional program forming the psychological determinants of creativity in adolescents with intellectual disabilities. The work analysed and substantiated how creativity is formed in adolescents with intellectual disabilities and their interdependence of its components; an algorithm for forming the main components of creativity was developed and experimentally tested; gender differences of creativity in examined adolescents were presented.

The psychological toolkit to examine creativity formation in adolescents with intellectual disabilities and the concept of creativity were *specified*.

The theoretical significance: creativity in adolescents develops wavelike during different age periods, which was confirmed, as well as the fact that creativity in adolescents with intellectual disabilities did not depend on convergent thinking; the author has noted that all components of creativity in fifteen-year-old adolescents decreased and creativity in boys was higher than that in girls for all age groups; the proposed developmental program allowed the author to improve formation of creativity components.

The practical significance: the developed correctional methodological set can be used in the practice of special education institutions, by teachers and psychologists forming

creativity in adolescents with intellectual disabilities or with normative, typical development.

The study summarized and substantiated scientific approaches to the formation of creativity components; effectiveness of the proposed correctional and developmental program was confirmed.

The wave-like nature of formation of the creative thinking components in different age categories was noted during implementation of the proposed correctional and developmental program; a positive impact of the developed program was determined. The study results were confirmed with the performed statistical analysis: Mann-Whitney U-criterion and Wilcoxon T-criterion showed differences with $p < 0.001$.